

Landskap: *Småland* ..... Upptecknat av: *Sten Sörensen*
 Härad: *Sunneda* ..... Adress: *Våla, Sunneda*
 Socken: *S. Ljunge* ..... Berättat av: *Mikael Sörensen m. flera*
 Uppteckningsår: *1882* ..... Född år *1866 i S. Ljunge församling.*

Uppteckningen rör *"Den råkige arnanden" vid*
"Junga brenn".

"Ljunga brunn" = En gammal brunn.

Ett par km. nordost om S. Ljunga kyrka
fanns för ca 80 år sedan en vida
berömd källkälla innehållande ett
mycket välgörande järnhaltigt vatten.
Över källan hade man byggt en pavil-
jong med dansbana. För de långväga
gäster som besökte S. Ljunga för att
"dicka brunn" hade man ej förrän långt
senare någon boatad, utan dessa fingo
inkvartera sig här och var i bond-
gårdarna. Förutom den egentliga käll-
dröcken hade man tillgång till varmbad
eller som man kallade dem "rygs-
ka bad". Då man skulle taga sig ett
varmbad med åtföljande "källdock"

Sade man ofta "ja ska ta me en kyss".
Det var väl egentligen ej vare sig häls-
sokällan eller varmbaden som gjorde
att Ljunga brunn blev så vida berömd,
utan fastmer det vilde leverne som
här förekom, och vara minne präktigt
lever bland ortens befolkning.
Då man ju ej, som vad nu är fallet,
hade särskilda synskeningar i form
av dansbanor och dy. här och var ute
i byarna, utan i vanliga fall fick
nåja sig med en liten helt oansen-
lig "synskening", där dansen fick
trädas på den tillrämpade markytan,
så var Ljunga brunn med dess fina
dansparvilljäng en av traktens befolk-
ning mycket uppskattad och ofta

besökt näjjeplatå. Det var ej blott ungdomen som dragas till denna platå. Där såg man även medelålders bänder och terpare, husestar och konstare. Själva dansen brydde sig deese ej så mycket om, det fick de unga sköta, men att supa och slåss, det kunde de lika bra som dröngarna, ja kanske ännu bättre. Då man hör de gamla omtala huru sprit och slagsmål florerade bara för en så år sedan, då ryder man vid tanken på den bristande moral, den råhet och okunnighet som rådde hos en så stor del av allmoget. Då gläder man sig över den utveckling som försigätt, och som befriat oss från spritens demaniska makt, och givit oss priten

och människovärde.

Man nöjde sig emellertid ej med det vanliga söndagsnöjjet, utan man hade även utnämmt en särskild nöjjesdag, då man skulle ha riktig fest och färlustelar. Att denna dag skulle vara en söndag, det var ju alldeles givet, men att just söndagen var bestämd som färdag, det tycker man var ganska överflödigt.

Det är tidigt på morgonen. Naturen är så underbart sön i sin rika löpprakt. Luften är ljum, och hela byn är uppfyllt av fågelång. Fubäddad bland lummiga bokar, endast ett femtiotal meter från den lilla vitrappade kyrkan, ligger prästgården, redmätad och pę-

lig. En ale av lummiga, stöttiga skor
 kantar vägen som rak och jämn leder
 upp till kyrkan. Allt är så stilla och
 fridfullt, denna tidiga sommar morgon.
 Det är så tyst i prästgården. Ute på
 Trappan sitter en gammal man och
 blickar ut i tynden. Han ser sorgsen
 ut den gamle. Det gråe håret ser nästan
 silverglänsande ut, då det belyses av
 morgensolen. Det är den gamle recken
 prästen som sitter här, denna tidiga
 morgonstund. Varför ser han så bekymrad
 ut, denne framme, sommyrötade man?
 Det är ju så vackert, solen så mild i him-
 len så klarblå. Ja så här har han sut-
 tit varje tredje lördag, år efter år; varför,
 ja det vet han ej. Å denna tredje lördag

den skall väl bli liksom alla de föregående.
 När skall man även i år se dessa skaras
 komma dragande förbi. Håll detta i åtanke,
 dessa swardomar och eders ~~och~~ liksom
 förr gungfuda i den häre byggen. Det
 kommer väl ej så många till kyrkan
 i dag. Det brukar vara så just dessa dagar.
 Ja så har det varit och så skall det väl
 bli. Huru förhoppningsfull var man ej då
 man kom till S. Sjöunge, det gode lilla par-
 turatet. Nej skulle man den unge starke
 prästen lyckas få bukt med detta för-
 akträckliga superi som hotade att helt
 fördärva falket. - men hur hade det gått!
 I detta brännvin, det var så inkrästat
 i allmogens li, det hade så djupa rötter
 att det ej ville släppa taget. Och nu

Denne tredje lördag, var det ej som om
en syndens triumf än just denne dag an-
vänder på detta sätt. Tiden har hastigt
gått. Borta på någon agnes en skara
ungdom på någ till näjjeplatan.

Den gamle prästen suckar, reser sig
och går med trötta steg in i sin kam-
mare, där faller han på knä, bedjande för
sine kära församlingens som anförts i
hans värld.

Vid Lunge brunn är ännu allt så stilla
och lugnt, men ute på vägar som lode
dit, färdas man i stora skaras, både från
Pjötteryd, Agunnaryd, Ljungby, Hamneda
och Ståle, som från flera andra närbyg-
gande och när för att vid Lunge brunn
fira "den tredje söndagen" (så kallad

får ett nöjesinlägg vid tjunga brunn) med
dessa kortspel och slagsmål.
Det är ett bråkigt följande man ser där ute
på vägarna. Småbådar och torpare i nya
kiga kläder. Unge starke drängar i
adellskap med väna ungdomar. Knektar som
med militärisch ballning och taekt-
färdta steg styra kosan mot stända äventyr.
Snart är hela brunnaplatsen uppfylld
av människor, och ständigt nya skarer
anlända. Allt går anständigt till.
Skar är nykter och därför litet stui,
men det skau väl bli bättre bara man
får några supar och kommer i tagen
Välte kan en ha taligt om en är nykter,
inte. Snart börje korkarna smälla.
Fleskar vandra från mun till mun

Man dricker, dricker brännvin för att
få roligt. Merkan utblis ej: Samtalet
blir ej allt högljuddare. Menstige snar-
mar ska i rymden. Skartapet och dan-
sen har börjat.

Föring de olika sackenarna mer eller
mindre beryktade slagkampar som tas
man sig i grupper. Det artar sig sedan
till en sackensfjäd, alldeles som det bruk-
har bli. Då hör det en klingande maln-
ljud: - Det är blockarna i de tjunga kyrka
som utsända sina kallande toner, ut
över enacker, men ändå sorglig bygd.
Dansen har blivit vildare. De männen
ströpar flödar ängen av brännvin, rå
och kvälljande. Skartapet slutar. Öfilar
högla. Blockar krossas. Skäppar och tillugg

Högja Träffe ätte mil och högja åter.
 Blod flyter. Eder och förbannelse ljuda ut
 i tynden. Nu har man kommit i Tegen.
 En av slagskämparna ligger på marken.
 Övermannad av ett flertal. Han kan ej
 slå mer, men beder de andra fortsätta.
 Det är rent på kvällen. Runt omkring
 brunnsplatan ser man rönderalagras
 fläckar och annat skräp. Här och var
 finner man en blodfläck. Någon ligger
 halat i hjälalagen borta i ett dike och
 jämsar sig.
 Utöfver vägarna höres skrik och skrän.
 Slagsmålen fortsätta.
 Antligen blir det dock tyst och stilla.
 "Den kalde seranden" är till ända. En
 sorglig minnesdag i allmogens historia.